

II-617-473/1 3000 X
БІБЛІОТЕКА „ПРОМІНЧИКА СОНЦЯ ЛЮБОВИ” Ч. 1.

ОСТОРОГА

Його Ексц. ВПреосвященого Митрополита
Кир
АНДРЕЯ ШЕПТИЦЬКОГО

ПЕРЕД
ЗАГРОЗОЮ КОМУНІЗМУ

УНІВ

1936

НАКЛАД І ДРУК СВ. УСП. ЛАВРИ СТУД. УСТАВУ В УНЕВІ

АНДРЕЙ ШЕПТИЦЬКИЙ

БОЖОЮ МИЛІСТЮ І БЛАГОСЛОВЕННЯМ СВЯТОГО АПОСТОЛЬСЬКОГО
ПРЕСТОЛУ МИТРОПОЛИТ ГАЛИЦЬКИЙ, АРХІЄПИСКОП ЛЬВІВСЬКИЙ,
ЕПИСКОП КАМ'ЯНЦЯ ПОДІЛЬСЬКОГО.

Всечесному Духовенству і Вірним Божий Мир і Архієрейське Благословення

Небезпека теперішньої хвилі каже мені звернутися до Тебе, дорогий мій Народу, з оцими словами остороги:

Хто помагає комуністам у їх роботі, навіть чисто політичній, зраджує Церкву. Треба ту правду пригадувати всім вірним й цілій українській суспільності тим усильніше в наших часах, коли комуністи, щоб збаламутити й здурити вірних християн, удають віруючих людей і святотатсько приступають до св. Гайн, доставши такі прикази з Москви.

Хто помагає комуністам у переведенні їх плянів спільного т. зв. народнього чи людового фронту зі соціалістами і радикалами, зраджує свій нарід. Ту правду треба тим усильніше повторяти вірним і цілій українській суспільності в хвилі, коли комуністи для наложення нашому народові свого ярма обдумали в Москві комедію „народнього фронту”, щоб у радикалах і соціалістах знайти несвідомих помічників у виконанні свого наміру знищити український нарід і стерти його по можності з лица землі.

Хто помагає комуністам у якій небуть їх акції, та особливим способом у zorganizуванні т. зв. народнього чи людового фронту, той зраджує справу вбогих, терплячих і квивджених у цілому світі. Цю очевидну правду треба тим усильніше і тим частіше пригадувати цілій українській суспільності, коли большевики, винищивши голодом Велику Україну, починають нищити убогих, скривджених і терплячих серед нашого безталанного народу на всіх українських землях у Польщі.

I.

Від початку християнства не було на світі ніякої секти ані релігії ані політичної партії, яка б у такій мірі була ворожою для Божого Обявлення і для всякої релігії, та особливо для релігії Ісуса Христа і Його св. Церкви. Большевики мають за найголовнішу засаду знищення Церкви. До тої ціли стремлять викликанням революції, серед якої удається їм церкви паляти, священників і вірних християн убивати і нищити в людських душах віру в Бога і Його св. Обявлення.

Комуністи є безбожниками та в їх програмі нема точки, в якій би вони були ширішими, як у тій одній: у боротьбі проти Бога. Большевики ширими не є, навпаки, ціла їх система опирається на засадничій, всесторонній й безчастанній брехні. Тому нема майже можності здати собі справу з того, що колись станеться з большевизмом. Він перетворюється в ре-

лігію, в якусь матеріялістичну й поганську релігію, що Леніна і йому подібних уважає неначе півбогами, а брехню, обман, насильство, терор, гноблення вбогих, деморалізування дітей, пониження жінки, знищення родини, знищення селянства й доведення всього народу до крайньої нужди вважає принципами свого панування, хоч усі ці принципи прикриває брехливими, просто противними назвами. Трудно розуміти, до чого змагають комуністи, бо дотеперішній, дев'ятнадцятилітній досвід виказав як на долоні, що коли більшовики говорили про свободу, розуміли неволю, коли говорили про добробут, тим словом називали — голод, коли говорили про ради, совєти — тим словом називали систему, в якій нікому не вільно висказувати своєї думки, коли говорили про владу селян — розуміли систему, в якій селянин змушений до безплатної роботи, за яку не дістає навіть достаточного кусника сухого хліба. А коли говорили про владу пролетаріату, то пролетаріатом називали касту, що кров з народу витискає.

Хто лиш трохи слідить за працею більшовиків — знає, що тисячами наочних доказів є стверджене, що воно так дійсно є. В однім лише більшовики є щирі, коли висказують ненависть проти Бога, проти об'явленої релігії і коли хваляться, що до кількох літ не буде ніодної церкви в цілій совітській Росії й поневоленій радянській Україні. Очевидне й то люте переслідування християнства, в якому згинули тисячі і десятки а може сотки тисяч християн, а поміж ними багато єпископів і священиків — у своїй конституції називають свободою совісти й толеранцією для релігійних переконань. Але, поза тою грубою брехнею, з цілої їх праці і зі всіх їх намірів висказане одно виразно й щиро: ненависть до Бога і до релігії.

В цілі знищення релігії замикається церкви. Часом уживаючи комедії „висказаного народом бажання“, але частіше без тої комедії. Церкви змінюється на кіна, а де нарід досить схильний, щоб задержати церкву і церковного служителя, там накладається на церкву такі неможливі податки, що це робить удержання церкви неможливим. Священикам закупається учити дітей катехізму, а мотодь піддається під правдиво діявольську систему деправації, деморалізації дитини від наймолодших літ. Ціла педагогія і ціле шкільництво комуністів зводиться до одного: псувати діти, вчити їх брехні, нечистоти, бунту проти родичів, доношення до поліції що родичі дома говорять, і впоювання в молодечі душі думки, що Бога нема, що релігія є отруєю.

А що ціла та політика мусить бути злучена з основою більшовизму — брехнею, — комуністи хваляться, що під їх владю процвітає просвіта, школи, університети, література, тощо. Та, щоб доказати, які то вони є толерантні, уряд старається завсіди одну церкву чи секту протиставити другій так, що може завсіди показати якусь церкву не тільки толеровану але й протеговану.

Такими є більшовики в совітській Росії і в поневоленій радянській Україні. Такими самими показуються вони також у своїй акції за кордоном. Де тільки вдається їм викликати якась замішання і революцію, там негайно виступає ціла та московська програма, давно вже в Москві виконувана. Так було і є в Мексику — так було й є в Еспанії. Де покажуться комуністи-більшовики, там зараз починають горіти церкви й кров невинна ллється обильними потоками. Їх сліди всюди значні кровю невинних жертв. Чи не є річчю очевидною, що таким ворогом Христа помагати — є зраджувати Його, і зраджувати Його св. Церкву. Тому ту правду треба людям повторяти, бо багато є таких, які даються звести, вірять більшовикам і думають, що без тяжкого гріха можна їм помагати. Десь навіть мала утворитися секта, християнських комуністів що хотіли засади комунізму злучити з принципами Євангелія. Очевидна річ, що ту секту зараз цер-

ковна Влада зі Св. Отцем Римським Папою, осудила як єресь. Ті християнські комуністи були здається тільки новою брехнею большевиків. Вони хотіли до себе християн притягати, а боялися, що християни, пізнавши бодай у частинці їх науку і їхній спосіб поступування, будуть від них утікати як від найгіршої зарази. Хотіли рятуватися і видумали ось таку дивну та дійсно диявольську штуку. З Москви пішов приказ до всіх комуністів цілого світу: верховна московська влада приказує комуністам, що походять з християн, сеюто є похрещені, удавати якнайпобожніших і якнайкращих християн. Мають ходити до св. Сповіді, горнутися до св. Причастя, пхатися до Братств, до всіх товариств і установ, в яких християни працюють, і всюди удавати побожних християн, щоб тим успішніше правдивих, віруючих християн дурити й баламутити. Священики спостерігають, що люди, які давно до Сповіді не ходили, починають приступати до Сповіді й до св. Причастя. Навіть такі, що про них усі знали або догадувалися, що належать до комуністичної ячейки, і ті зачинають до Сповіді приступати, хоч очевидно не можуть у Сповіді дістати розгрішення без прилюдно о відречення від большевизму й поправлення заподіяного вже зла. Коли Москва жадає комуністи більше й ліпше слухають, ніж коли чогось від християн жадає св. Церква. Тому нараз, на приказ згори, тисячі комуністів навергаються й неначе стають добрим християнами, або радше християн починають удавати. Тим способом, кажуть їм їхні проводирі, — будете могли успішніше підбурювати нарід проти священика й проти Церкви, будете ось могли сказати: „Я і сам християнин й то добрий християнин, я й сповідаюся і причащаюся, але того не можу стерпіти, щоб ми дістали священика не того, якого ми хочемо“, або щоб священик не так робив, як ми хочемо, або щось подібного. Щоб дурити християн, варто й ужити ще більшої брехні — ось скажеться наприклад дуже побожно людям: „Я готов за вас терпіти, я готов датися розп'яти для добра народу, за нарід, за вас“. І така орехня може свої овочі принести. В таких часах і серед таких обставин треба дивитися не лише на те, хто сповідається і причащається, але треба дивитися і на те, як хто живе і що говорить. І ось вам правило: якщо хтось признається до комунізму, якщо хвалить комунізм, комунізму боронить, — християнином не є, а може лиш християнина вдавати. Комуніст а не християнин — то як огонь і вода, що разом на одному місці не можуть бути.

II.

Хто помагає комуністам у якійнебудь їх роботі, зраджує тим самим, свій нарід. Ось правда, що її треба часто пригадувати особливим способом у тих часах, коли комуністи видумали так зв. „народній“ чи „людовий фронт“, щоб успішніше дурити і в свої сіті влягати навіть людей, що щиро люблять батьківщину.

Рівночасно зі зміною тактики, наказаної комуністам щодо віри й св. Тайн, — видумала Москва ще другий спосіб маскувати свої властиві цілі й успішніше стреміти до поневолення народів. Нараз на приказ Москви, змінюють комуністи у всіх краях Європи своє становище супроти інших опозиційних політичних партій. Досі відносилися вони до давних своїх товаришів, соціалістів-демократів і соціалістів-радикалів з такою безоглядною погордою, з такими кпинами про них говорили й писали, що соціалісти й радикали видавалися найбільшими противниками комуністів. У самій Росії від першої хвилі почали большевики нищити соціалістів і радикалів, без огляду на те, якими назвами вони там називалися, майже на рівні з консервативними партіями, чи монархістичними, чи царськими, чи буржуазними. Так само до них відносилися і в інших краях Європи. Тепер обдумали

в Москві дійсно премудрий плян оланувати всі опозиційні партії. Тим пляном є т. зв. народній чи лодовий фронт. Позірно стають комуністи умірковані, терпимі й по приятельськи починають відноситися до всіх людей невдоволених з теперішніх порядків і через те належачих до різних відтінків опозиційних партій. Щоб оправдати потребу злуки всіх опозиціоністів, представляють і побільшують те, що називають небезпекою фашизму. Хоч Мусоліні й фашисти були першими, що заключили пакт з комуністами, проте фашизм представляють тепер комуністи як найбільшого ворога народнього добра, поступу, свободи, тощо. Навіть там, де ніякого фашизму нема, як напр. у Франції, Еспанії, ЧСР, большевики починають голосити про небезпеку фашизму та про konieczність, щоб усі невдоволені злучилися разом перед тим маревом незолі, фашизмом, — що наче чорна хмара грозить народам Європи.

Словом „фашизм” називають комуністи народні партії, усіх націоналістів у всіх краях. Націоналістами їх не називають, передусім длятого, бо не привикли річи називати так, як усі їх називають. Система брехні наказує їм річи називати не так, як їх люди називають. Якщо б своїх противників назвали націоналістами, не здобули би для боротьби з націоналізмом нікого. Але коли націоналістів, чи всі народні партії, разом з християнством, з Церквою і церковною Владою назвуть фашизмом, то проти так названого спільного ворога зможуть може зорганізувати всіх невдоволених. Та про це їм іде, бо надіються, що таку організацію невдоволених не хто інший поведе, як лиш комуністи. А невдоволених у кожному краю є много, особливо по війні. Тяжкі податки гнетуть людність, влада допускається нераз несправедливостей, нераз поступає невластиво й зле, економічна криза безмірним тягарем гнете цілу Європу чи цілий світ, незадоволені є всюди значна більшість. Тим невдоволеним представити, що причиною усякого лиха є фашизм це думка, можна сказати, геніяльна, для зорганізування усіх невдоволених у могутню партію, котрої ужиє комунізм. Очевидно до тої партії мусять увійти соціялісти-демократи й соціялісти-радикали. Вони з комуністами мають теоритичну програму спільну. Всі вони є учениками Маркса. Всі заперечують приватну власність, а середники продукції хтіли б зроби́ти власність цілого суспільства чи держави. Різняться одначе в дуже за дничих точках. Соціялісти й радикали є Марксистами, приміненіми до демократичних понять, що царили в Європі перед війною. Тому обі ці партії змагають до перевороту, але легальними дорогами, через працю в парламенті, через нові закони, через повільну еволюцію суспільства з капіталістичного до соціялістичного. Від хвилі появилення большевиків соціялісти чули небезпеку, тратили ґрунт під ногами. Досі вони були партією найлівішою і привикли до того, що від них лівіших не було. Вони були в найкрайнішій опозиції до уряду, до суспільного устрою, до всіх верств багатих і правлячих, а ця їх опозиційна програма й опозиційна тактика зеднувала їм маси і була їм потрібна до задержування тих мас у пересвідченні, що одинака надія на будуче — в соціялізмі. Від хвилі, коли появилися большевики зі своєю програмою революції, терору, нетерпимости, браку всякої дискусії й переведення свого пляну перевороту найкрайнішими середниками, мусли соціялісти-меншевики, як їх у Росії називали, чулися дуже моторошно. Соціялістам почало робитися лячно. Вже через появу комунізму вони тратили наче монополь оборони угнетених. Тратили монополь крайної лівости. Якже то знести, щоб якась партія могла їм — соціялістам закинути, що вони опортуністи. До того тактика терору, агресивности, не лицювала з їх демократизмом і робила їх чимраз більше несмілими. У положенню, де треба наради, віча, парламенту, дискусій, агітацій — прийшли большевики і зі своїм „по сему бить”

без дискусії накинuli всім свою волю. Але назверх заховують престиж селянських і робітничих рад. Революція будь-що-будь була теж погрохи ідеалом соціалістів. Само слово — таке миле, таке гарне, тільки треба цій революції надати демократичний характер. Бо ж хто не демократ, той ретроград, аристократ, клерикар — одним словом поза демократією нема правдиво людської програми. Соціалісти здавали собі добре справу, що з комуністами в одній партії далеко не підуть. Але коли ці комуністи піднесли прапор злуки всіх невдоволених, якже ж не брати участі в цім „народнім” чи „людовім фронті”? Якже ж могли соціалісти бути вдоволеними? Тим самим стали б уже буржуями. Навіть тоді, коли у Франції дістали своє правительтво і можливість переведення всіх реформ, яких лише забажають, вони ще не вдоволені. І треба признати, вони мають і причину бути невдоволеними, бо їх випередили комуністи.

Наших соціалістів і радикалів перед опануванням комуністами боронить лише одно, що лишилося в них з національних почувань. Їм лячно лучитися з людьми, яких руки закривавлені ще теплою кров'ю мільонів наших земляків на Великій Україні. Навіть тоді, коли вони є соціалістами демократами чи радикалами, щось не дозволяє їм цілком забути на те, що їх батьки були Українцями. Передбачуючи ці скрупули, кривава Москва надала своїй програмі назву „народнього” чи „людового фронту”, хоча поправді він повинен називатися „протинародній фронт”, бо його метою є накинuti народам ярмо червоної себто кривавої Москви. Нема найменшого сумніву, що комуністам не йде про те, щоб народам дати добробут чи свободу, їм йде виключно про те, щоб цим народам накинuti свою волю. Досвід у Франції й Еспанії такий, що в „народніх фронтах” панує Москва, і, де лиш уконститується такий „народній” чи „людовий фронт”, комуністи потраплять йому накинuti свою волю. До „народнього фронту” вони запрошують усіх невдоволених, і соціалістів і радикалів, усіх людювців і народювців, що з теперішнього стану є невдоволені, і всім обіцяють цею організацією, цею злукою добути кращої долі. До „народнього” чи „людового фронту” запрошують і нашу молодь по селах. І треба признати, що не легко нашим хлопцям зорсінтуватися в європейській політиці, щоб опертися покусі „народнього фронту”. Найбагородніші й найгарніші речі видять, а досвідчають на собі й на батьках много несправедливостей, причростей, і мають сто причин бути невдоволеними. Не мож безпосередніше трапляти до їх душ, як коли до них говорити як до невдоволених. Це є величезним засобм успіху для комуністичної пропаганди. Бо пропаганда „народнього фронту” є комуністичною пропагандою, навіть тоді, коли ця пропаганда є в руках людей, що звідки інде не мають нічого спільного з комуністами. „Народній” чи „людовий фронт” є організацією комуністичною й мусить виключно служити ціллям комунізму, себто мусить іти до накинення народюв ярма. Якщо большевики назвали той фронт „народнім” чи „людювім фронтом”, те саме вже наказує, що він є протинароднім, себто протинним народюв.

Могло би видаватися, що в організованих „народніх фронтах” перевагу буде мати більшість, і нашим хлопцям видається, що коли їх буде більшість, вони нададуть „фронтові” напрям і характер. Так було б, коли би світ ще держався демократичної системи більшости, голосування, тощо. Комуністи все це викинули і потрапили створити державу, в якій маленька меншість держить у лютій неволі величезну більшість. Вони ж навчили, що кількох добре організованих може взяти за лоб тисячі, що криком, терором, а як потреба то й голодом можна з людей зробити тихі ягнята, що не мають ані можности ані охоти противитися.

До „народнього фронту” може приступити маса невдоволених. Зор-

ганізують їх ті, що до цього фронту увійдуть із готовою організацією, пляном і метою та з безоглядністю й агресивною відразу поставлять справи, як того червона Москва бажас. Вони ж ініціаторами, вони ж до-свідчені, вносять у роботу одноцільну організацію й одноцільний фронт. Су-проти незорганізованих опозиціоністів, що схотять увійти до фронту, во-ни від першої хвили займуть становище тих, що розказують, що ведуть, що їх воля мусить бути виконана. Що їх воля є волею кривавої Москви, того вони не скажуть, але хто лише буде вміти думати, той відразу спо-стереже, що в різних краях, а в нас у різних селах, у різних повітах, один і той сам усяди напрям одна й та сама всюди тактика, буде зрад-жувати спільний провід. У Франції люди, що на справу дивляться, мають сотні й тисячні докази на те, що провід французького „народнього фрон-ту” йде з Москви. В нас, в одному й другому селі трудно буде спосте-регти, чи той напрям з Москви. Треба на річ дивитися загально й одним поглядом усе обняти, щоб зрозуміти, що у Верчанах, чи в Нагуєвичах, чи у Львові — всюди одна мета й одна тактика вказує на одного вождя. А коли ці події наші порівняємо з тим, що діється у Франції, Еспаїї Ме-ксику, совітській Росії й Україні, знайдемо у всіх тих подіях одну руку, що зраджує один провід. Маємо вже й у Галичині багато доказів на те, що тим провідником є червона Москва, що „народній” чи „людовий фронт” чи в нас, чи на Волині, чи на Білій Русі — має ту саму мету, яку мали большевики на Великій Україні, коли голодом віддали мільони Українців на смерть. При такому положенні наступила хвиля, в якій треба безна-станно пригадувати, що „народній” чи „людовий фронт” є про-ти народній, що хто помагає і співпрацює з комуністами в зорганізуванні „народнього фронту”, зраджує свою Батьківщину, віддаючи її в руки найзавзятіших й найне-безпечніших її ворогів.

До вас тепер мое слово, дорогі хлопці, по наших селах і місточках. Уважайте на того, хто вас хоче втягнути в якусь організацію. Добре при-дивляйтеся тому „фронтові”, до якого вас запрошують. Маєте благородні бажання, хочете добра для себе, для своєї рідні, для свого села, для сво-єї Батьківщини, але ваше молоде око не бачить зради, яку піддають вам вороги. Вони вас не раз дурять, приходять до вас із солодкими словами, роблять вам гарні обітницї, а якщо за ними підете — владете в неволю, з якої вже може не вирятуєтесь. А на кожний спосіб станете чужими для свого народу, і гірше ніж чужими, бо можете стати його зрадниками. На-віть може не спостережетеся, коли в організації, яка вам видавалася до-брою, перейдете в службу тиранів, що захотять ужити вас до служби кривавої Москви.

Ви не раз, у добрій вірі, читасте письма, видавані соціалістами й ко-муністами. Ті письма захвалюють вам ті ідеї і ту тактику, що веде в не-волю комунізму. Бувайте осторожними, а передусім будьте християнами! Старайтеся заховувати християнські обов'язки любови ближнього, любови Батьківщини, любови св. Церкви й любови Бога. Відступаючи від Бога, від Його св. Благодати, від Його св. Закону — Ви стаєте вже до поло-вини добичю безбожників, бо стаєте до них подібними і сходите на без-доріжжа, на яких може й не бути рятунку. А коли Ви ще не стратили віри, то пам'ятайте, що та віра сама вимагає послуху для Церкви, що не можна вірити в Бога, а не слухати Церкви. Церква є та установа Ісуса Христа, котра в імені Бога веде людей, учить їх, перестерігає й напоми-нає. А коли вірите й хочете слухати Церкви, йдете до Сповіді — дивіть-ся самі большевики дають Вам до того примір. Тоді порадьтеся духовного вігця, котрого собі виберете, і зробіть так, як він Вам порадить. Бо його

порада не буде радою його, а буде радою св. Церкві. Він, наколи від Вас буде жадати виступлення з якогось товариства чи не читання якоїсь книжки чи часопису, то зрозуміте, що він того жадає від Вас для Вашого добра. Він того жадає від Вас длятого, бо Церква то йому приказує, він не може того не жадати, він не може дати Вам розгрішення, коли не схочете повинуватися Церкві. Хочете самі розуміти чому — дивіться, читайте, розмовляйте, а зрозумієте, що воно дійсно так є, як я Вам тут, сказав. Тому можете бути й певні, що дійсно наракуєте себе і наш український нарід на велику шкоду, наколи разом з комуністами, чи радше для них, будете руки прикладати до того т. зв. „народнього” чи „людового фронту”.

III.

Хто помагає большевикам у твореню „народніх” чи „людських фронтів”, той зраджує не тільки Церкву і Батьківщину, але зраджує справу вбогих, терплячих і кривджених. Комуністи люблять хвалитися, що вони є одиними оборонцями слабих і терплячих. Так як усе, що вони про себе говорять, є брехнею, так само й то. Комунізм не тільки не є обороною слабих і кривджених, але є найбільшим їх нещастям, пхає їх у безодню терпіння.

Якщо б селянина з Великої України, а навіть і з Росії запитати, чим є комуна чи большевизм, здається відповісти, що большевики є п'явками, що ссуть до останньої каплі крові з бідного нашого народу. Поправді сказати, ті, що від кільканацяти літ дивляться на большевизм і стараються зрозуміти його та самі себе питають, чим є большевизм — здається — не можуть дати кращого опису, кращого означення, чим є большевики.

Комунізм хвалиться передусім тим, що поборює, а в себе навіть цілком усунув капіталізм із усіми його несправедливостями. На це треба рішучо сказати, й ніхто цього не може заперечити, що большевики є за капіталізмом і навіть за найгіршим капіталізмом, бо змонополізованим в одних руках. Вони допровадили капіталізм до найдальше йдучих консеквенцій і побільшили майже в безконечність усі несправедливості тої економічної чи грошевої системи, яку називаємо — капіталізмом. Ніхто не сумнівається, всі признають, що капіталізм має відємні сторони й що він є причиною многих несправедливостей і кривд убогих і терплячих.

Бо що ж є капітал? Говорячи коротко, з поминенням подробиць, можна сказати, що капітал є більшою сумою грошей. Себто не тим грошем дрібним, що служить до малого торгу, чи для продажі, але тим великим грошем, що може бути предметом заміни, купна чи продажі за великі й цінні предмети.

Система, що обертається довкола тих великих сум грошей, є така, що чим більший капітал, тим він могутніший супроти меншого капіталу, а тою могутністю чи силою може легко причинитися до того, що менший капітал або з'їдає або й нищить. Тим то й капіталізм є системою, що робить можливими несправедливості й кривди супроти всіх менших і слабших капіталів. До правдивих і тяжких кривд, що спадають на весь нарід, доходить капітал тоді, коли якусь галузь продукції так опановує, що всім накидує свою волю. Так наприклад, капітали, що, шукаючи сили, мають напрям лучитись у чимраз більший капітал — доходять до того, що через сполуки капіталістів із собою беруть якусь галузь продукції в монополію. І так в Америці ставали ті союзи, названі трестами, цілковитими панамі майже в кожній галузі продукції. В трестах найбільший капітал бере верх над іншими. Звідти то кажуть в Америці про королів заліза, нафти, бавов-

ни, тощо. Ким же є ті королі? Вони є капіталістами, що здобули майже цілковитий монополі на залізо, нафту, бавовну, тощо. Тоді від них зависить ціла та продукція. Вони установляють ціну на залізо чи бавовну, а в цілому світі залізо чи бавовна мусить примінитися до них, значить, що хто хоче купити той продукт, мусить їм платити податок. Конкуренція з ними немислима, бо вони можуть doprowadити до руїни хоч би найбільшого свого продуцента того предмету. Так напр. хай би були якісь залізні руди, чи плянтації бавовни, які хотілиб робити конкуренцію королеві заліза чи бавовни. Йому вистарчить пожертвувати на боротьбу з тою конкуренцією таку суму, якої треба на її знищення. Якже ж це зробити? Стане продавати залізо й бавовну так дешево, що конкурент не може так конкурувати й мусить зі стратою продавати. Конкуренція до тих низьких цін не може примінитись, бо дорожче продукує. Тому в короткому часі стратить тільки, що вже мусить відступити від продукції, або продати її королеві, чи йому піддатися. Тоді король вже паном, і тоді ціну так піднесе, що вдєсятеро відібе те, що стратив на боротьбі з малими продуцентами. Й ось нагода кривдити людей не тільки поодиноких, але у всіх краях й у всіх народів світа. Від слова, яке скаже король заліза в Америці, зависить ціна того серпа, тої коси, того ножика — й ту ціну мусить кожний заплатити.

Щож роблять большевики?

Вони беруть монополі продукції в свої руки в цілій Росії, Україні й інших всіх тих республиках, що ніби на папері свободні, а в дійсності стогнуть у тяжкім ярмі кривавої Москви. І тим способом змушують усіх мешканців краю платити їм безіменний і укритий податок від усього, чого уживають. В інших краях податок є явний — хоч би й дуже великий. В Росії та часть податку є така сама як та висока ціна, що її платимо за залізо, за бавовну, чи що там, королеві заліза чи бавовни в Америці. Значить большевики уживають капіталізму в найгіршій формі яка може бути, бо капіталізму змонополізованого в одних руках. Коли говорять, що боряться з малими капіталами, то стільки в тім правди, що своїм великим капіталом зїдають усі малі. З комори кожного християнина виберуть до останнього сотика того дрібного капіталу, що має той селянин. Він міг заробити хоч би 100 карбованців, — і ті 100 карбованців перейдуть у кишеню большевиків, а бідний селянин майже не спостереже, коли і як. Большевики боряться з капіталізмом у хосен свого капіталізму, значить у хосен своєї кишені.

Вони тим своїм монополем, яким ссуть кров цілого народу, загрожують і іншим народам, цілком тим самим способом, як ми бачили це в короля заліза чи бавовни, як нищив він і до руїни doprowadив усіх конкурентів. Большевики продукують усі вироб дуже дешево, хоч іб тому, що мають монополі, а до того й тому, що уживають робітників безплатних, вязнів, селян, які навіть на своїх грунтах мусять працювати в хосен уряду і не дістають навіть достаточного кусника хліба, щоб жити. Крім цього є в Росії сотки тисяч людей, які прямо змушені до праці без ніякої заплати, що зрештою легко едається урядові, бо там такі порядки, що кожної хвилі можна й без суду засудити на кримінал, кого уряд хоче. А засуджений на тюрму, або засланий на Соловки, мусить усю свою силу вичертати на працю без заплати.

З того всього продукція в Росії є дешевша, ніж в інших краях. А щоб продукцію тих країв знищити, большевики за границею свого краю продають свої витвори ще нижче, ніж їх коштують, себто зі стратою. Добровільно беруть на себе ту страту, щоб знищити якусь фабрику чи якусь продукцію. Бо кожна фабрика чи варстан праці не може продавати нижче

ціні. коштів своєї продукції, себто ніхто не купує того, що фабрика продукує, а купує те, що большевики зі стратсю продають. Та страта їм подвійно оплатиться. Раз, коли знищать конкурента, відібють свою страту на ціні. Але та страта не є викиненим грошем, бо фабрика, упадаючи, лишає безробітних, яким большевики своїм способом усе обіцяють, щоб їх намовити до страйку. Але не йде їм про страйк, ані про те, щоб безробітний мав роботу, ані про те, щоб робітник мав більшу платню; а йде їм про те, щоб через страйки захитати продукцією даного краю і через неспокій та фермент поміж безробітними й страйкуючими допровадити до вибуху революції. Ось до чого йдуть. Їм потреба, щоб, так як у Росії, усе догори дном перевернулося, бо тоді досвідчені й вправні комуністи все візьмуть за лоб і так, як у Росії, так і в Іспанії, Франції чи де там, зачнуть ссати кров з бідного народу. До тої ціли йдуть усі їх змагання. Вони кожному обіцяють все, чого лише він бажає. Менші податки, дарунок землі, увільнення від військової служби, одним словом те, про що знають, що кому миле. Готові двом обіцявати щось зовсім протилежного. Бо їм не йде про те, що обіцяють, а про те, щоб поміж тих двох засіяти незгоду, невдоволення, й мати потрібний матеріал до „народнього фронту“, а потім до революції.

Капіталом у ширшому значінні можна назвати й усі середники продукції, фабрики і землю. Большевики і в тім ідуть прямо до своєї ціли. Змонополізували всю землю. Земля стала власністю держави, себто большевиків. Щоб до того дійти, мусіли звести тяжку й люту довголітню боротьбу з селянством, бо кожний знає, що селянинові потреба кусника власної землі на рілничу господарку. Як тільки обняли владу, зачали люту боротьбу з селянством. У тих 18-ти роках очевидно перейшли сотки різних проб, щоб селянство поконати, себто звести його на пролетарів, по нашому, на дідів. Не можемо очевидно описувати тих усіх фаз боротьби. Уживали всіх способів: Реквізиції, такі як у часі війни, що селянство допроваджували до розпуки, бо все їм забирали, не лишаючи нічого на виживлення себе й родини на зиму. Безмірні податки були такі, що багато селян покидало хати, обійстя, худобу й втікало, бо не могло витримати. Усюди бунтували дітей проти родичів, молодших проти старших, убогіших проти багатших, — стараючися всюди кинути своє пекольне зерно ненависти, роздору, сварні, безбожництва, неморальности, підозрінь, процесів, злочинів, убивств і всіх інших можливих отруй. Владу в селі очевидно всюди віддавали найгіршим елементам, яких виховували на донощиків, шпівонів, одним слвом, чекістів. Молодь у селі організували у так званім комсомолі і провадили їх до того, щоб із них зробити безбожників. Це ідеал большевицького уряду.

Вкінці почали запроваджувати т. зв. „колхози“, себто колективні господарства, після такого закону: всі грунти в селі становлять одну цілість, господарять на них, після приписаного з Москви порядку, большевицькі урядники, а селяни мають слухати й робити те, що їм прикажуть. Нехай бідні люди запротестують! Процес короткий: чекісти оточують село і підпалюють його, не дозволяючи нікому втікти з горючих хат. А коли є страх, що такий протест дійде до відома якихсь чужинців, Німців, Французів, чи інших подорожуючих по Росії, то протестуючих селян вивозять на Соловки, на важкі безплатні роботи в державних лісах. До кількох літ вимирає половина з голоду або недуги. Або, як треба, селян протестуючих проти якогонебудь зарядження влади, переселяють у Сибір. Лишають їх у якійсь безлюдній околиці, хоч мороз, і без харчів — робить що хочете!

Як до того додати, що церква в селі часто замкнена, спалена або замінена на склад чи кіно, що на 10—15 сіл є один священик, бо інші,

вбиті, або допроваджені до такої нужди, що мов жебраки ходять по світі, нагає хлі частинний образ того, що називається більшовицьким раєм. Ось мега „народнього” чи „людового фронту” усіх комуністичних газет, брошур і легючок. Вони хочуть нас до того допровадити.

А хто робить більшовиків помагає — чи то працею для „народнього фронту”, чи киданням легючок, читанням газети, чи пропагандою засад й обуренні перед іншими — помагає їм ні до чого іншого, як тільки до того, щоб усюди могли завести той свій рай. Тому правильно треба вважати, що хто більшовикам помагає, той — оскільки в його силі — віддає їм убогих, терплячих і кривджених на те, щоб більшовики могли і з них кров ссати, так як ссали і ссуть з убогих і кривджених в Росії і Україні.

Само собою розуміється, що не знати які томи треба б писати про більшовиків, щоб представити всю їх систему. Тому додач хіба ще таке. Вони війну видали родині. Змагають до того, щоб жінка чи дівчина була загальною власністю. Тому супружество замінили на контракт, який закрючується перед комісарем і який можна односторонно зірвати кожної хвили. З того йде, що нещасні матері, покинені несовісними мужами, часто убивають дітей ще ненароджених або коротко по народженні. Убийство дітей стало таке загальне, що сам уряд настрашився того страшного явища і шукає способу на те, щоб його здержати.

Що при такій системі трудно про дівичу чистість між дівчатами й про молодечу невинність між хлопцями, само собою розуміється. Аж страх подумати, якою буде та молодь, якій ніхто про Бога ніколи не говорить, якої ніхто не вчить поконувати пристрасти, якій все дозволяють від найраніших літ та яку з розмислом псують. Що буде з тої молоді без Бога?

В наших, кажу, християнських суспільностях, лише християнські чесноти справедливості й любови ближнього можуть робити нешкідливим або менше шкідливим лихі інституції чи лихі системи, так як ось напр. капіталізм. Справедливість і любов ближнього спричинює, що люди не так вихиснують, або й не вихиснують зовсім свої економічної переваги, із совісти, з почуття справедливості, або з чесноти любови. А в родинному житті й у вихованні молоді, на людські пристрасти християнство наводить гальму в совісти, виробленій вірою в чеснотах чистоти, вірності присязі, обовязковості, тощо. Як буде виглядати суспільність, яка всі ці чесноти скреслить, то покаже щойно будучність. Але вже сьогодні деякі прояви того зіпсуття машини суспільного життя свідчать про те, як глибоке це зіпсуття. На цілій території, де панують більшовики, вироблюється поволі стан цілком диких людей. Сотки, тисячі й десятки тисяч опущених дітей ростуть дико на дикунів. Всюди ці товпи беззахисних дітей переходять з місця на місце — живуть очевидно тим, що десь зрабують, вкрадуть або знайдуть. Множаться між ними всі недуги, а бідні ці малі ніхто не знає коли, де й як умирають; ніхто не знає звідки котре походить, ніхто ним і не журиться, ніхто їх не вчить, росте собі те мале як та билина в полі, окружене лиш зіпсуттям, злим приміром, злого нагодою. Гинуть їх очевидно тисячі, але число їх не зменшується, а може й побільшується, бо того числа ніхто не знає, тільки здогадами оцінюють, що може буде около 100. 000. Очевидно ість їх хробацтво, а воно само бідне, мале, е хробацтвом на тілі тої суспільности, якою рядить кривава Москва.

Ви зустрінете може нераз наших хлопців, вже трохи старших людей, які будуть Вам твердити, що самі там були, виділи і знають, що там є добре. Придивіться зблизька життю тих людей, що так говорять. Легко може бути, що їм за те платять, щоб так говорили. Бо то зрештою знана річ, що більшовики втягають до своїх шкіл молодих, котрих учать комунізму, в котрих впоюють принципи Леніна, Маркса чи Сталіна. Такі шко-

ли є і влибоній Росії і в українських містах. Такі школи є правдоподібно і на Закарпатській Україні, в Празі, і в інших містах. Вихованого агента, готового агітатора посилають большевики на наші села до нашої молоді, і він очевидно хвалить систему большевиків. Коли такого стрінете, подивіться поредовсім на руки, чи не закривавлені кровю убогих і терплячих, чи не закривавлені кровю Батьківщини, яку зраджують за гроші кривавої Москви. І шукайте таких людей, що може і з власного досвіду скажуть Вам, що бачили самі, що досвідчили. Якщо йде про „народній” чи „людовий фронт”, то перед ним перестерігають Вас, молодих, навіть самі провідники соціалістів і радикалів. Вони большевиків уже знають, і тому вас перестерігають.

Чи можете мати причину не вірити мені? Який я міг би мати інтерес вас перестерігати, наколиб большевики дійсно провадили до добра наш нарід? То що вам говорю, цілий світ знає, бо ж то факт стверджений через сотки Німців, Французів, Американців — то, приміром, що на Україні з голоду вигинуло більше чим три міліони людей, або то, що большевики видали селянам війну, або то, що на Соловках гинуть тисячі й тисячі наших земляків з України. Тих фактів ніхто не заперечує, вони оголошені в цілій європейській та американській пресі. Це заперечують лише ті, що за це гроші беруть, щоб так і зорити, ті що продаються, ті що зраджують Батьківщину й продають її, ті що за гроші зраджують Церкву, ті що продають Христа, як Юда Іскаріот. Вони — скажете мені — йдуть до Сповіді й до св. Причастя. Якщо вони є комуністами, то святотатсько сповідаються й святотатсько причащаються. Якщо священник дає їм розгрішення й до св. Причастя, то хіба не знає, хто вони. Якщо б священник знає, що вони є комуністами, не мав би права дати їм розгрішення, ані св. Причастя. Не дайте ж себе ошукувати й старайтеся, як можете, й чим можете, пізнати, чим є комунізм і чим большевизм і комунізм для бідної нашої України.

Хоч нелегко молодій, навіть мудрій і письменній людині пізнати правду в таких всесвітніх справах, як справа III. інтернаціоналу, комітерну чи комунізму, то все таки я переконаний, що хто з вас по християнськи візьметься до пізнання тої справи, той дійде до пересвідчення, що воно дійсно так є, як вам пишу. Я не жадаю віри в мої слова, бо віра належить ся лише словам Ісуса Христа й словам св. Церкви. Коли голошу науку Ісуса Христа, проповідаю Богом обявлену науку, тоді жадаю, в імені Христа, віри в ту науку. В тому, що вам сьогодні пишу, є наука Ісуса Христа й наука Церкви, але й багато того, про що я знаю не є з Євангелія, але зі свого догелітного досвіду. Є такі речі, що я їх знаю з бесіди чи письм віродостойних свідків. У мому віці — старості — чоловікові лекше зі свого досвіду й інших черпати, чим у молодому віці. Тому, хоч і не жадаю віри в усе те, що вам сьогодні пишу, віри такої як у Євангеліє, то проте можете вірити мені, не як свому душпастиреві, але як старому досвідченому чоловікові, як чоловікові, що бажає вашого добра, що хотів би бути для вас правдивим батьком. А коли мені тої віри відмовляєте, думаю, що мене кривдите. Однак я не перестану говорити вам ще: не вірите мені, шукайте тих людей, що знають, що виділи, читайте книжки тих людей, що там були, що там терпіли, й не вірте кожному, що вам захвалює систему большевиків. Та ж то річ знана, річ доказана, чим є та система та що є тисячі людей платних большевиками. Зумійте розрізнити їх бесіду від правди. Та коли хочете правду знати, то просіть передусім Всевишнього Бога, щоб вам дав ту правду пізнати. Просіть о Святого Духа, просіть о Божу Мудрість з неба, просіть о світло, о духа розрізнення правди від ложі. Я не сумніваюся, що Всевишній Бог вам допоможе й зрозуміє-

те небезпеку і перестанете робити те, що, будьщобуть, є зрадою Христа, є зрадою свого народу й зрадою убогих і терплячих.

Я за вас буду молитися. Я почав писати то письмо в навечеріє св. Пророка Ілії. Сьогодні в день по св. Ілії, кінчу. Св. Пророк Ілія був трохи в подібному положенні, як тепер ми. Ввесь жидівський нарід слухав фальшивих пророків Ваала й поклонявся чужому божкові, відступаючи від Всевишнього Бога Єгови. Пророк, як знаєте з оповідання св. Письма, зробив знамените чудо, щоб усвідомити своїх людей. Казав пророкам Ваала зарізати вола і принести його в жертву, обіцяючи, після них зробити, те саме. Той Бог — казав він, — що вислухає молитву жерців чи жерця вогнем, той буде правдивий Бог. Пів дня молилися й кричали, жерці Ваала, і по свому звичаю ранили себе самих, але вогонь з неба не зійшов. Колиж пророк мав принести свою жертву, казав свій жертвеник оточити ровом і три рази зілляти обильно водою. Опісля над жертвою помолвся і зійшов з неба вогонь та спалив жертву, а цілий нарід закликав: „Дійсно правдивим Богом — є Бог Ізраїля”. Св. Пророк Ілія виявив перед очима всіх людей фальшивих пророків Ваала і переконав, що правдивим Богом є Бог Авраама і Ізраїля. Нехай же св. Пророк і Вам випросить з неба то світло, яким пізнаєте ложних пророків, що до Вас приходять з оїтницями раю, а зі словами брехні й пекла. Хай дасть Вам зрозуміти, де правда, де народне добро, й кого треба в житті слухати, якими дорогами треба в житті йти, щоб здобути ліпшу й кращу будучину. А Всевишній Бог нехай благословить Вас усіх, нехай стереже Вас перед обманом, нехай стереже Вас перед наукою фальшивих пророків, нехай дасть вам ласки бути вірними синами Ісуса Христа і Його св. Церкви.

Благодать Господа Нашого Ісуса Христа най буде всегда з Вами.

Дано ві Львові, в день після св. Пророка Ілії 1936. р.

† АНДРЕЙ
Митрополит

14 PAZ 1930

„Промінчик Сонця Любови“

ЩОМІСЯЧНИЙ ЛИСТОК ПРИЗНАЧЕНИЙ ДЛЯ ВСІХ,
ЩО ШУКАЮТЬ БОЖОЇ ВОЛІ НА ЗЕМЛІ

Ціна одного примірника 2. сотики. На кожних замовлених 100 примірників — додається 15 примірників даром, для найбідніших в громаді.

Видає Св. - Усп. Лавра Студ. Уставу в Уневі пош. Перемишляни.
Число розрахункового переказу 1. Число пошт. скритки 9.

14 PAZ 1936